

Štatút plemenných kníh oviec chovaných na Slovensku

1. Základné východiská

- 1.1. Legislatívnym základom štatútu plemenných kníh (ďalej len „Štatút PK“) je Zákon č. 194/1998 Z. z. o šľachtení a plemenitbe hospodárskych zvierat a o zmene a doplnení zákona č.455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o šľachtení a plemenitbe“), Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (ďalej len „MPRV SR“) č. 18/2012 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o identifikácii a registrácii oviec a kôz v znení vyhlášky č. 49/2015 Z. z., (ďalej len „Vyhláška o identifikácii a registrácii“) a Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 18/2001 Z. z. o vykonávaní kontroly úžitkovosti, kontroly dedičnosti a testovania úžitkových vlastností, kontroly zdravia, kontroly dedičnosti a testovania zdravia, hodnotenia zovňajšku hospodárskych zvierat, o založení a vedení plemennej knihy, založení a vedení plemenného registra, vedení predpisanej evidencie a o overovaní pôvodu hospodárskych zvierat (ďalej len „Vyhláška 18/2001“).
- 1.2. Napĺňanie Štatútu PK sa vykonáva v súlade so stanovami Zväzu chovateľov oviec a kôz na Slovensku – družstvo (ďalej len „ZCHOK“) a Zákonom č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov.
- 1.3. Štatút PK bol vypracovaný v súlade s príslušnými záväznými právnymi predpismi Európskej únie. Štatút PK vychádza najmä zo Smernice Rady 89/361/EHS týkajúcej sa čistokrvných chovných oviec a kôz, Rozhodnutia Komisie 90/254/EHS, ktorým sa stanovujú kritéria pre schvaľovanie organizácií a združení chovateľov, ktoré zakladajú alebo vedú plemenné knihy pre čistokrvné plemenné ovce a kozy, Rozhodnutia Komisie 90/255/EHS, ktorým sa stanovujú kritéria pre zápis čistokrvných plemenných oviec a kôz do plemenných kníh; Rozhodnutia Komisie 90/256/EHS, ktorým sa stanovujú metódy pre monitorovanie úžitkovosti a posudzovanie genetickej hodnoty čistokrvných plemenných oviec a kôz, Rozhodnutia Komisie 90/257/EHS, ktorým sa stanovujú kritéria schvaľovania čistokrvných plemenných oviec a kôz a používania ich spermy, vajíčok a embryí na plemenárske účely a Rozhodnutia Komisie 90/258/EHS stanovujúcim zootechnické certifikáty o pôvode čistokrvných plemenných oviec a kôz, ich spermy, vaječných buniek a embryí. Štatút PK je zároveň vypracovaný s ohľadom na Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1012 o zootechnických a genealogických podmienkach na plemenitbu čistokrvných plemenných zvierat, hybridných plemenných ošpaných a ich zárodočných produktov a na obchodovanie s nimi a ich vstup do Únie a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 652/2014, smernice Rady 89/608/EHS a 90/425/EHS a zrušujú určité akty v oblasti plemenitby zvierat („nariadenie o plemenitbe zvierat“). Štatút PK týmto zakladá systém plemennej knihy rovnocenný systémom platným v členských štátoch Európskej únie a vytvára tak predpoklady pre porovnateľnosť, obecné uznávanie výsledkov a produktov domáceho šľachtenia a je základným predpokladom pre medzinárodnú výmenu genofondu.
- 1.4. Podľa § 6, odsek 3, zákona o šľachtení a plemenitbe je ZCHOK oprávnený viesť plemennú knihu a vykonávať činnosti v zmysle uvedeného zákona ako uznaná chovateľská organizácia poverená MPRV SR.

- 1.5. Štatút PK je súčasťou vykonávania šľachtiteľských programov plemien oviec chovaných na Slovensku. Zoznam šľachtiteľských programov plemien oviec je zahrnutý v prílohe č. 2 štatútu PK.

2. Účel plemenných kníh oviec

Účelom plemenných kníh (ďalej len „PK“) je zabezpečovať cieľavedomé a sústavné zdokonaľovanie genetickej úrovne plemien oviec chovaných na Slovensku žiaducim smerom, v záujme zvyšovania úžitkovosti, hospodárnosti a konkurencieschopnosti. Účelom zápisu a vedenia PK je tiež vytvoriť organizačné a technické podmienky pre účinný výber a cieľavedomé pripárovanie plemien oviec.

Pre naplnenie tohto účelu ZCHOK hlavne:

- ❑ Stanovuje chovný cieľ a plemenný štandard jednotlivých plemien oviec, program a metódy ich šľachtenia, rozsah a metódy zisťovania a testovania vlastností a znakov.
- ❑ Predkladá MPRV SR a následne zaisťuje napĺňanie a dodržiavanie šľachtiteľských programov plemien oviec.
- ❑ Usmerňuje ich realizáciu, hodnotí priebeh šľachtenia a vývoj jednotlivých plemien.
- ❑ Registruje chovy a plemenné zvieratá v PK.
- ❑ Registruje pôvod plemenných zvierat.
- ❑ Zverejňuje informácie o zvieratách registrovaných chovov v PK.
- ❑ Stanovuje parametre pre výber plemenných zvierat, ktoré sú určené na kvalitnú reprodukciu populácie jednotlivých plemien oviec a podieľa sa prostredníctvom svojich odborne spôsobilých hodnotiteľov na ich výbere.
- ❑ Nadväzuje a udržuje styky so zahraničnými chovateľskými organizáciami.
- ❑ Podľa potreby aktualizuje prílohy k štatútu PK.

3. Vedenie PK

- 3.1. V rámci Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) je zriadená a vedená PK samostatne pre každé plemeno oviec chované na jej území. Zoznam plemien, pre ktoré sú vedené PK sa pravidelne aktualizuje v štatúte PK.
- 3.2. PK jednotlivých plemien sú vedené formou počítačovej databázy a sú priebežne aktualizované.
- 3.3. Vytvorenie, prevádzkovanie a aktualizácia softvéru PK sa uskutočňuje v nadväznosti na databázu poverenej plemenárskej organizácie v spolupráci pracovníkov ZCHOK a vedecko – výskumných pracovísk.

4. Členstvo PK

Členom PK je vlastník zvierat, ktorý má zvieratá zapísané v PK.

5. Členenie PK

V rámci chovu oviec je pre plemenné zvieratá plemien oviec chovaných v SR vedený:

- **Register chovov plemenných kníh** (ďalej len „**register chovov PK**“)
- **Plemenná kniha - oddiel A a oddiel B** v členení: PK baranov
PK bahníc

5.1. Register chovov plemenných kníh

V registri chovov PK sú evidované chovy, ktorých vlastník sa prihlási k členstvu v PK za podmienok uvedených v bode 5.1.2. štatútu PK.

- 5.1.1. Chovy sú evidované v PK resp. registri chovov PK na základe záväznej prihlášky vlastníka chovu do registra chovov PK.
- 5.1.2. Všeobecné podmienky pre registráciu chovu:
 - a) chov má uznaný štatút šľachtiteľského (ŠCH), šľachtiteľsko-experimentálneho (ŠECH) alebo rozmnožovacieho (RCH) chovu,
 - b) dodržiavanie všetkých požiadaviek vyplývajúcich pre chovateľa zo zákona o šľachtení a plemenitbe a jeho vykonávacích vyhlášok resp. podmienok vyplývajúcich z technických noriem,
 - c) označovanie zvierat sa vykonáva v zmysle platných predpisov, najmä vyhláškou o identifikácii a registrácii,
 - d) overovanie pôvodu podľa pokynov Rady plemenných kníh (ďalej len „Rada PK“).

5.2. Podmienky pre zápis do PK

- 5.2.1. Do **plemennej knihy** oddielu A, sú zapísané čistokrvné plemenné zvieratá so 100% genetickým podielom alebo zvieratá s rovným alebo menším podielom ako 12,5% iných plemien oviec.
 - 5.2.1.1. Do plemennej knihy oddielu A1 je zapísané plemenné zviera, ktorého rodičia a starí rodičia sú zapísaní alebo podmiennečne zapísaní v plemennej knihe toho istého plemena na území SR alebo v zahraničí. Zviera bolo pri bonitácii posúdené hodnotiteľom ZCHOK - v prípade samičieho materiálu, resp. členmi Výberovej komisie pre chov oviec a kôz pri Ministerstve pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (ďalej len „VK pri MPRV SR“) - v prípade samčieho materiálu, ako spĺňajúce plemenný štandard daného plemena.
 - 5.2.1.2. Do plemennej knihy oddielu A2 je zapísané plemenné zviera, ktorého rodičia sú zapísaní alebo podmiennečne zapísaní v plemennej knihe toho istého plemena na území SR alebo v zahraničí, na základe rozhodnutia Rady PK.
 - 5.2.1.3. Do plemennej knihy oddielu A3 môže byť zapísané zviera so známym obojstranným pôvodom (otec, matka) bez ďalšej špecifikácie, na základe rozhodnutia Rady PK, ako aj zviera bez ďalšej špecifikácie (nesplňajúce vyššie uvedené podmienky) na základe rozhodnutia rady PK, podľa bodu 13.1. alebo bodu 10.2. tohto štatútu.
- 5.2.2. Do **plemennej knihy** oddielu B, sú zapísané čistokrvné plemenné zvieratá s genetickým podielom viac ako 12,5% iných plemien.
 - 5.2.2.1. Do plemennej knihy oddielu B1 je zapísané plemenné zviera, ktorého rodičia a starí rodičia sú zapísaní alebo podmiennečne zapísaní v plemennej knihe toho istého plemena na území SR alebo v zahraničí. Zviera bolo pri bonitácii posúdené hodnotiteľom ZCHOK (v prípade samičieho materiálu) resp. členmi VK pri MPRV SR (v prípade samčieho materiálu), ako spĺňajúce plemenný štandard.
 - 5.2.2.2. Do plemennej knihy oddielu B2 je zapísané plemenné zviera, ktorého rodičia sú zapísaní alebo podmiennečne zapísaní v plemennej knihe toho istého plemena na území SR alebo v zahraničí, na základe rozhodnutia Rady PK.
 - 5.2.2.3. Do plemennej knihy oddielu B3 môže byť zapísané zviera so známym obojstranným pôvodom (otec, matka) bez ďalšej špecifikácie, na základe rozhodnutia Rady PK, ako aj zviera bez ďalšej špecifikácie (nesplňajúce vyššie uvedené

podmienky) na základe rozhodnutia rady PK podľa bodu 13.1. alebo bodu 10.2. tohto štatútu

- 5.2.3. Zvieratá zostanú v PK zapísané aj po vyradení z chovu (resp. úhyne) tak, aby mohli byť v prípade potreby využité v rodokmeňovej analýze.
- 5.2.4. Rada PK môže odmietnuť zápis zvierat'a do PK, ktoré nezodpovedá štandardu, prípadne preukazne zhoršuje úroveň svojho potomstva, ktoré nie je v súlade s programom a cieľom šľachtenia plemena.

6. Zmena vlastníctva

- 6.1. Každá zmena vlastníctva chovu (stáda) musí byť ohlásená vedúcemu PK písomne.
- 6.2. V prípade, že nový vlastník nie je členom PK, musí podať prihlášku za člena PK a po splnení podmienok tohto štatútu pre zápis do PK sa stane jej členom (je povinný sa riadiť finančným poriadkom PK).
- 6.3. Akékoľvek zmeny súvisiace s členstvom v PK je chovateľ povinný okamžite nahlásiť pracovníkom ZCHOK.

7. Označovanie oviec v PK (v databanke)

Zvieratá sú označené v zmysle platných predpisov. Zápis zvierat v PK sa vykonáva podľa bodu 5.2. tohto štatútu

8. Overovanie pôvodu zvierat

Overovanie pôvodu sa vykonáva v zmysle platných predpisov. Záznam o overení pôvodu bude vyznačený v potvrdení o pôvode zvierat'a.

9. Potvrdenie o pôvode plemenných oviec

- 9.1. Za plemenné ovce sa považujú barany a bahnice zapísané, alebo podmiennečne zapísané v PK. Oficiálnym dokladom identity pôvodu plemenných oviec je **Potvrdenie o pôvode** (ďalej len „POP“).
- 9.2. POP obsahuje najmenej tieto údaje:
 - 9.2.1. Údaje z databázy plemenných kníh (čelná strana POP):
 - Identifikačné údaje zvierat'a – označenie centrálnej evidencie hospodárskych zvierat (ďalej len „CEHZ“), dátum narodenia, plemeno, pohlavie
 - Identifikačné údaje predkov
 - Identifikačné údaje chovateľ'a
 - Identifikačné údaje vlastníka
 - Znak zápisu v PK
 - Systém označenia
 - Dátum vydania
 - Vystavujúci orgán poverený vedením PK - pečiatku a podpis zástupcu ZCHOK, u baranov aj pečiatku VK pri MPRV SR a podpis jej predsedu
 - 9.2.2. Vystavenie osvedčenia o použití na plemenitbu (len v prípade plemenných baranov – zadná strana POP):
 - Identifikačné číslo barana (číslo CEHZ)
 - Dátum, pečiatka a podpis povereného zástupcu ZCHOK, ktorý osvedčenie vystavil
 - Názov vlastníka resp. chovateľ'a plemenníka, ktorý požiadal o vystavenie osvedčenia
 - Podmienky pre vystavenie osvedčenia o použití v plemenitbe

- 9.3. POP na plemenné barany vystavuje ZCHOK po ich ohodnotení VK pri MPRV SR. Originál POP barana je majetkom vlastníka zvierat'a.
- 9.4. POP na plemenné ovce (jarky) vystavuje ZCHOK na základe výsledkov bonitácie, ktorú vykonávajú šľachtitelia (hodnotitelia) ZCHOK.
- 9.5. ZCHOK vedie evidenciu o vydaných POP a v odôvodnených prípadoch môže vystaviť duplikát POP.

10. Rada plemenných kníh

- 10.1. Pre riadenie PK má ZCHOK zriadenú Radu plemenných kníh. Členov Rady PK navrhuje a schvaľuje Predstavenstvo ZCHOK. Zasadnutie Rady PK zvoláva a vedie predseda Šľachtiteľskej rady pri ZCHOK. Rada sa schádza podľa potreby a z jej zasadnutia sa vypracováva zápisnica.
- 10.2. Úlohou Rady PK je:
 - metodická spolupráca pri vedení PK
 - metodická spolupráca pri tvorbe programového riešenia PK
 - rozhodovacia činnosť pri koordinácii kritérií pre zápis zvierat'a do oddielov PK a posúdenia zvierat zapísaných do oddielov A2, A3 a B2, B3 PK.
 - kontrola vedenia PK
 - tvorba finančného poriadku PK

11. Finančný poriadok

Je súčasťou štatútu PK. Je súčasťou finančného poriadku ZCHOK. Je pravidelne aktualizovaný a schvaľovaný Predstavenstvom ZCHOK.

12. Zánik členstva v PK

- 12.1. Rada PK môže zo závažných dôvodov (napr. zlý zdravotný stav, hrubé nedostatky techniky a technológie chovu alebo evidencie, neplnenie finančného poriadku, jednanie v rozpore so zákonnými predpismi a týmto Štatútom a pod.) odmietnuť, zrušiť alebo pozastaviť evidenciu chovu v registri chovov plemenných kníh
- 12.2. Na vlastnú písomnú žiadosť člena PK

13. Záverečné ustanovenia

- 13.1. Výnimky z jednotlivých ustanovení štatútu PK v odôvodnených prípadoch udeľuje Rada PK.
- 13.2. Štatút PK sa po schválení Predstavenstvom ZCHOK predkladá na MPRV SR a platnosť nadobúda po schválení MPRV SR.
- 13.3. Prílohy k štatútu PK môže ZCHOK aktualizovať bez potreby opätovného schvaľovania MPRV SR, každú aktualizáciu však musí písomne oznámiť.

Príloha č.1: Finančný poriadok PK oviec chovaných na Slovensku

Príloha č. 2: Zoznam plemien oviec vedených v PK a schválených šľachtiteľských programov.